

papiergeschiedenis nederland

Nieuwsbrief Nr. 22

maart 2018

Beste vrienden van Papiergeschiedenis Nederland,

U heeft lange tijd niets van ons gehoord, maar naast alle andere werkzaamheden van de bestuursleden is de aandacht voor Papiergeschiedenis Nederland niet verflauwd. Wij zijn druk met de ontwikkeling van de nieuwe website.

Terugblik op de Themadag van 2 november 2017

Onze jaarlijkse themadag werd georganiseerd op 2 november in het Museum voor Communicatie [COMM] in Den Haag. De drie sprekers hielden uiteenlopende voordrachten rond het thema **Waardepapier**: “Van onschatbare waarde”. Zo ging Hans Caarls in op zijn experimentele reconstructie van het watermerk in het papier van de eerste Nederlandse postzegels (emissie 1852). Pier van Leeuwen resumeerde de rol van verschillende Zaanse papierbedrijven bij de vervaardiging van papier voor de eerste Zweedse, Poolse en Nederlandse bankbiljetten. Tot besluit ging Rob Over de Linden in op valse en vervalste identiteitsbewijzen. Aansluitend kregen de deelnemers een rondleiding in de geheel vernieuwde presentatie van het museum.

Gastspreker Hans Caarls naast de kluisjes, voorzien van afbeeldingen van de emissie 1852.

Themadag 2018

Deze is voorlopig gepland op *donderdag 4 oktober 2018* bij papierfabriek Parenco in Renkum. Het thema is de energiebronnen, zoals die bij de papierfabricage zijn en worden toegepast. Drie eeuwen lang lagen waterkracht en windkracht aan de basis van het productieproces. Midden 19^e eeuw kwam de fossiele brandstof op met de fabricage van het ‘stoompapier’. De laatste ontwikkelingen richten zich weer op duurzame bronnen.

Sinds vorig jaar is de website van de Stichting Papiergeschiedenis Zaanstreek “De Hollander” on-line.

Deze website <http://zaansepapiergeschiedenis.nl/> verschaft informatie over het rijke verleden van de papiernijverheid in deze Hollandse regio. De website bevat o.m. een overzicht van historische voorwerpen, zoals fabrikeursportretten, merkblokken, modellen en maquettes,

alsmede bronnen, zoals prenten, tekeningen, archieffoto's, riemkappen en papiermonsters met watermerken en vermeldt in welke musea, archieven of bibliotheken deze ter inzage zijn. Daarnaast bevat de site informatie over de ca. 60 Zaanse papiermolens, fabrikeurs-woningen, -pakhuisen en -fabrieken, almede over de belangrijkste familie-bedrijven, zoals Blauw, Honig, Kool, Van der Ley en Van Gelder. De website is geheel doorzoekbaar op trefwoord en jaartal en wordt nog steeds uitgebreid. Zo documenteert de stichting op dit moment nog de bedrijfsgeschiedenis van een aantal Zaanse papierfabrieken. Ook wordt gewerkt aan een interactieve topografische kaart, waarop de oorspronkelijke locatie van de papiermolens terug te vinden is.

Object: Merkblok J.Kool
Foto © Zaans Museum

Bron: Riemkap J.Kool
Gemeentearchief Zaanstad

Fabrikeursportret: J.J.Kool
Foto © Zaans Museum

Bedrijfsgeschiedenis J Kool & Comp

Hoewel het Zaanse witpapierbedrijf J KOOL & COMP. slechts twee generaties heeft bestaan, was het succesvol en vernieuwend. Zo introduceerde firmant Jan Aggesz. Kool in het begin van de 19e eeuw het procedé van het velijnpapier en leverde het bedrijf o.m. het papier voor het eerste Nederlandse papiergeld. Deze winter toonde het Honig Breethuis een bescheiden expositie over deze firma, begeleid door een gedrukte nieuwsbrief. De nieuwsbrief is nog voor € 4,00 te bestellen bij info@honigbreethuis.nl. De webversie is te vinden op www.honigbreethuis.nl > Nieuwsberichten > Nieuwsbrief Archief. Kosteloos aanmelden voor digitale Honig Breethuisberichten eveneens via info@honigbreethuis.nl.

Bestuur

Het bestuur van de stichting is vorig jaar uitgebreid met *Erik Geleijns*. Erik Geleijns (1968) studeerde Engelse taal- en letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam. Sinds 1994 werkt hij onder allerlei functiebenamingen bij de afdeling Collecties van de Koninklijke Bibliotheek, meest recent als collectiespecialist zonder portefeuille. Daarnaast is hij conservator Oude Collecties in het Haagse Museum **Meermanno | Huis van het boek**. Erik heeft een grote belangstelling voor de materiële kant van boeken en boekproductie en schrijft over het (met name Haagse) boek in Nederland in de achttiende eeuw.

Nadat Henk Porck vorig jaar met pensioen is gegaan heeft het bestuur Erik aangezocht om zo de actieve band met de Koninklijke Bibliotheek te behouden. Gelukkig is Henk bestuurslid gebleven zodat we gebruik kunnen blijven maken van zijn kennis en netwerk.

Middelste molen

De Middelste molen in Loenen is een begrip in papierhistorische

kringen. Maar is het bekend dat hier vorig jaar een grote verbouwing heeft plaats gevonden?

Er is een mooi nieuw bezoekers paviljoen opgetrokken waarvan we een paar plaatjes willen laten zien.

Te gekke gastles over werken in papier en karton

Niets is leuker dan werken in het papier en karton! Dit best bewaarde geheim van Nederland vertellen we langzamerhand aan een steeds groter publiek. Aan jongeren bijvoorbeeld, de werknemers van de toekomst.

Hoe we dat doen? De VNP ontwikkelde een gastles over werken in de papier- en kartonsector voor (v)mbo- en havo-leerlingen met een technisch profiel. In een les van 45 minuten ervaren zij wat het werk van een operator inhoudt, doen ze een quiz en maken ze zelf papier met behulp van pastamachines.

De les wordt gegeven door onze beste ambassadeurs: enthousiaste medewerkers van papier- en kartonbedrijven.

Interesse in een les voor uw (klein)kind? Kijk op www.papierdaagtjeuit.nl en vertel het hem/haar.

Donatie

Het bestuur stelt het op prijs als u onze werkzaamheden in 2018 wilt ondersteunen door een kleine donatie.

Evenals vorige jaren ontvangen wij graag een bijdrage van € 25,00. U kunt dit bedrag overmaken naar bankrekening NL28 INGB 0003 5107 22 t.n.v. Papiergeschiedenis Nederland te Naarden.

Wanneer u vragen of opmerkingen heeft kunt u ons bereiken via e-mailadres: info@papiergeschiedenis.net, bij het secretariaat of via de Koninklijke VNP in Hoofddorp.

Met vriendelijke groeten

Jan Hein Banner
Secretaris Papiergeschiedenis Nederland

Stichting Papiergeschiedenis Nederland
Secretariaat: Rembrandtlaan 49, 1412 JN Naarden
Bankrekening: NL28 INGB 0003 5107 22